

ปรีก

Mallotus floribundus (Blume) Mull.Arg.

EUPHORBIACEAE

ไม้พุ่มหรือไม้ต้นกิ่งพุ่ม ไม้ผลัดใบ สูงได้ถึง 12 เมตร มีหลายลำต้น เปลือกสีเทาอ่อนเกลี้ยง ใบ กว้าง 5-14 เซนติเมตร ยาว 7-19 เซนติเมตร ออกสลับหรือกิ่งตรงข้าม รูปไข่กว้าง ปลายเรียวแหลม โคนกลม ก้านปิด ชัดโดยก้าน ใบติดลึก 1-2 เซนติเมตร มีต่อมที่ปลายซึ่งเล็กน้อย ใบอ่อนออกสีน้ำตาลอมชมพู ใบแก่เป็นแผ่นหนัง เกลี้ยง ด้านบนมี ต่อมน้ำลายโคนเรียงเป็นแถว 2-4 ต่อมน้ำลายด้านล่าง มีเกล็ดเล็กจำนวนมาก และมีขนรูป ดาวเล็กน้อย เส้น โคนใบหลายเส้น มีกลุ่มขนที่ง่าม เส้นใบด้านล่าง ก้านใบยาว 4-16 เซนติเมตร หูใบรูปไข่แคบ กว้าง 3 มิลลิเมตร ยาว 1.2 มิลลิเมตร ดอก ดอกออกเป็นช่อ ที่ปลายยอดหรือง่ามใบบนๆไม่แตกแขนง มี 1-2 ช่ออยู่ด้วยกัน มักออกพร้อมใบอ่อน ดอกเพศผู้ขนาดประมาณ 3-5 มิลลิเมตร สีขาว กลิ่นหอม ออกเป็นช่อ ยาวได้ถึง 20 เซนติเมตร ดอกเป็นกลุ่ม ประมาณ 6 ดอก ก้านดอกยาว 2.5 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง 3 กลีบ กว้าง 2 มิลลิเมตร ยาว 3.5 มิลลิเมตร รูปไข่ มีเกสรเพศผู้ อยู่ประมาณ 70 อัน ยาว 2.5 มิลลิเมตร ดอกเพศเมียสีเขียว อ่อนหรือเหลือง กลิ่นหอม ออกเป็นช่อยาวได้ถึง 14 เซนติเมตร ก้านดอกยาวได้ถึง 2.5 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง คล้ายใบดอกเพศผู้ รังไข่มีหนามยาวได้ถึง 2 มิลลิเมตร ยอดเกสรเพศเมีย ยาวประมาณ 12 มิลลิเมตร (รวม ก้านเกสรเพศเมียยาว 2 มิลลิเมตร) ผล กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร สีเขียวถึงสี เหลือง แก่สีน้ำตาล มีเกล็ดสีแดงเป็นขุย มี 3 พู หนามเล็กๆ ยาวได้ถึง 3 มิลลิเมตร เมล็ดยาว 5-7 มิลลิเมตร พบทั่วไปเชิงเขาหินปูน ริมน้ำ ป่าดิบ สูงได้ถึง 300 เมตร เมื่อตัดมีกลิ่นหอมของสมุนไพรที่เรียกว่า ลูกชัค หรือ เฟนูกรีก (fenugreek)

ข้อมูลอ้างอิง: โสมอน การ์ดเนอร์ พินดา สิทธิสุนทร กองกานดา ชยามฤต, ไม้ป่าภาคใต้ - พิมพ์ครั้งที่ 1.- กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2559, 792 หน้า.
ภาพประกอบ : http://phytoimages.siu.edu/images/benctan/r/Euphorbiaceae_Mallotus_floribundus

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

ปลายसान

Eurya acuminata DC.

PENTAPHYLACAEAE

ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 2-12 เมตร ไม่ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลมหรือรูปไข่ทึบ แตกกิ่งต่ำ กิ่งก้านมีขนปกคลุม เปลือกสีน้ำตาลเข้ม แตกเป็นสะเก็ดสีเหลี่ยม ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปไข่แกมรูปขอบขนาน รูปใบหอกหรือรูปไข่แกมใบหอก กว้าง 1-3 เซนติเมตร ยาว 3-20 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบขอบใบ ส่วนปลายใบ จักพินเลื้อย ผิวใบด้านบนเกลี้ยง ด้านล่างมีขนอ่อนนุ่ม เส้นแขนงใบข้างละ 8-12 เส้น ก้านใบยาว 3-5 มิลลิเมตร ดอก สีเหลืองนวล มีกลิ่นหอม ดอกแยกเพศต่างต้นออกเป็นช่อแบบ ช่อกระจุกตามซอกใบและกิ่งช่อดอก ยาว 27-30 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 5 กลีบ ด้านนอกมีขน กลีบเลี้ยง 5 กลีบ ซ้อนเหลื่อมกัน ดอกเพศผู้เกสรสีน้ำตาลแดง 20 อัน ดอกเพศเมียมีก้านชูเกสรเพศเมีย 3 อัน เชื่อมติดกันที่ฐาน ดอกบานเต็มทีกว้าง 4-10 มิลลิเมตร ผล ผลแบบผลมีเนื้อ รูปกลม ขนาด 3-6 มิลลิเมตร ผิวเกลี้ยง เมื่อสุกออกสีดำ เมล็ดเล็ก ทรงกลมแบน ผิวใส ระยะเวลาการเป็นดอกเป็นผล ดอก กันยายน-ตุลาคม ผล พฤศจิกายน-ธันวาคม ป่าดิบหรือป่าเบญจพรรณ ประโยชน์ ส่วนของต้นปักไว้ในทุ่งนาเพื่อไล่แมลงศัตรูพืช ใบทำปุ๋ยและอาหารสัตว์ รักษาโรคท้องร่วงและโรค เกี่ยวกับกระเพาะอาหาร

ภาพประกอบ : ภาพต้น/ผล : <http://tropical.theferns.info/image.php?id=Eurya+acuminata>

ภาพใบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัดกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัดกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

ปลาไหลเผือก

Eurycoma longifolia Jack

SIMAROUBACEAE

ไม้ต้นเลื้อยเล็ก ไม้ผลัดใบ สูงได้ถึง 10 เมตร ลำต้นเดี่ยวเมื่อยังอ่อน ต่อไปแตกกิ่งตั้งตรงสองสามกิ่ง แต่ละกิ่งปลายมีใบออกเป็นกลุ่มเรือนยอดคล้ายร่ม เปลือก สีน้ำตาลเข้ม บาง แตกเป็นร่องตื้นตามแนวตั้งไม่สม่ำเสมอ ใบยาว 50-100 เซนติเมตร ใบประกอบขนนกปลายคี่ มีใบย่อย 20-30 คู่ กิ่งออกตรงข้าม ใบย่อยกว้าง 1.2-4 เซนติเมตร ยาว 5-15 เซนติเมตร รูปขอบขนานแกมรีแคบปลายทู่หรือแหลม โคนกิ่งไม่เท่ากัน ขอบเรียบ มักเป็นคลื่น สีเขียวเข้มด้านบน ด้านล่างสีอ่อนกว่าและมีขนเกลี้ยงทั้งสองด้านหรือมีขนกระจายบนเส้นกลางใบ เส้นกลางใบบนทั้งสองด้าน เส้นใบค่อนข้างตรงปลายบรรจบเป็นเส้นขอบใบจาง ก้านใบและแกนกลางข้อสีน้ำตาลเข้มเป็นมันและแข็งคล้ายกิ่ง ใบย่อยไม่มีก้าน ติดกับแกนกลางโดยมีรอยบวมชัด กิ่งใหญ่ลำ เติบโตด้วยผลใบใหญ่ ไม่มีพู่ ดอก ขนาดประมาณ 0.7 เซนติเมตร สีม่วงมีขนสีเหลืองเหนียว ค่อนข้างมีกลิ่นเหม็น ดอก แยกเพศ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่บนต้นเดียวกัน ออกเป็นช่อแตกแขนงเรียวยาว 25-60 เซนติเมตร ห้อยทิ้งง่ามใบ ก้านดอก และกลีบเลี้ยงมีขนแน่นสีเหลือง เหนียว กลีบเลี้ยงมีพู่เล็กๆ 5 พู่ ยาว 5-7 เซนติเมตร (ยาว 2-2.5 เท่าของกว้าง) แยกกัน แต่แนบกันเป็นรูปประจักษ์ ปลายโค้งเข้า มีขนเหนียวทั้งสองด้าน ดอกเพศผู้มีเกสรเพศเมียสมบูรณ์ 5 อัน ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร ติดตรงกับกลีบเลี้ยง สลับกับเกสรเป็นหมัน 5-10 อัน มีขนสั้นกว่า ดอกเพศผู้ เกสรเพศเมียเป็นหมันเล็กมาก 5 อัน ยาวน้อยกว่า 1 มิลลิเมตร รังไข่แยก 5 อัน ขนละเอียดแน่น ก้านเกสรเพศผู้รวมกันก้านเดียว ยาวมากกว่า 1 มิลลิเมตร มีเกสรตัวผู้ใหญ่เป็นพู่ 5 พู่ ผลขนาด 1.2-1.8 เซนติเมตร เป้มข้อ ยาวห้อยมีผลเป็นกลุ่ม 1-5 ผล สีเหลืองสุกสีดำแดง รีกว้างหรือขอบขนาน จะงอยสั้น ผนังบาง มีเนื้อ เมล็ดแข็ง แก่แตกหรือไม่แตก พบในป่าเดิมและป่ารุ่นในที่ต่ำ

ข้อมูลอ้างอิง : การ์ดเนอร์, ไชยอน ไม้ป่าภาคใต้ เล่ม 3 (Mo-Z)-กรุงเทพฯ : อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ 3 (มกราคม), 2561. 880 หน้า
ภาพประกอบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัดกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัดกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

ปลิง

Macaranga lowii King ex Hook.f.

EUPHORBIACEAE

ไม้ต้นขนาดเล็ก สูงได้ถึง 13 เมตร กิ่งตัน (ไม่มีมอดอยู่อาศัยอยู่) เปลือก สีเทาอ่อนถึงน้ำตาลเข้ม เรียบหรือแตกเล็กน้อย เปลือกในสีส้มอ่อนถึงสีน้ำตาลแดง ใบ กว้าง 3-7 เซนติเมตร ยาว 8-18 เซนติเมตร ออกดอกใกล้ปลายกิ่ง ไม่จกเป็นพู่ รูปรีหรือขอบขนาน ปลายแหลมหรือเรียวแหลมสั้น ค่อนข้างแคบไปยังโคนกลมหรือกึ่งรูปหัวใจ ก้านไม่บิดแต่มียางค์เล็กคล้ายหู 2 อันที่โคน ขอบเรียบ เป็นคลื่นเล็กน้อย ใบอ่อนสีเขียวอ่อน ใบแก่คล้ายหนังบาง กลี้ยงด้านล่างมีขนสีทองบนเส้นใบหลัก มีต่อมสีเข้มเล็กๆ และมีต่อมใหญ่กว่า 2 ต่อมนที่ใกล้โคน ก้านใบยาว 3-7 เซนติเมตร เล็กเรียว ปลายป่องเกลี้ยง หรือมีขนสีน้ำตาลอมเหลืองกระจาย หูใบยาว 5-7 มิลลิเมตร เล็กเรียวมีโคนป่อง มียางค์คล้ายหนวดแมวแต่ไม่ใช่ขนเป็นกระจุกอยู่บนตาเกล็ดที่ปลายกิ่ง ดอกเพศผู้ออกเป็นช่อเรียวยาว 6 (11) เซนติเมตร มักเป็นรูปคล้ายไม้กวาด ดอกอยู่เป็นกลุ่มๆ ละ 4 ดอก ที่ซอกใบประดับย่อยขนาดประมาณ 1.5 มิลลิเมตร พูกลิบลี้นเป็นหมวก เกสรเพศผู้มี 12 อัน ดอกเพศเมียออกเป็นช่อมีดอกเฉพาะที่ปลายยอดลงมา 1/2-1/4 ของช่อเท่านั้น พูกลิบลี้นรูปสามเหลี่ยมสีเขียวสดขนาดประมาณ 5 มิลลิเมตร ก้านเกสรเพศเมียเล็กเรียว ผล ขนาดถึง 1.2(1.5) เซนติเมตร ก้านหนาแข็งยาว 2-4 มิลลิเมตร สีเขียวอ่อนออกเป็นช่อยาวได้ถึง 9 เซนติเมตร มีผลเฉพาะตอนปลาย ประมาณ 1/2-1/4 ของช่อ มีใบประดับคล้ายใบกว้างได้ถึง 5 มิลลิเมตร ยาวถึง 10 มิลลิเมตร จักเป็นพุ่มที่โคนมีกลีบเลี้ยงติดอยู่ ก้านเกสรเพศเมียยาว 10 มิลลิเมตร ติดที่ปลาย ร่วงง่าย มีหนามเล็กเรียว ยาว 4 มิลลิเมตร อยู่ทั่วไปเมื่ออ่อนและค่อยๆ น้อยลงเมื่อแก่ พบทั่วไปในภาคใต้ เป็นไม้ขึ้นรองในป่าค่อนข้างโปร่ง และช่องว่างในป่าดิบเดิมที่ต่ำ เป็นชนิดที่มีการผันแปรมาก

ข้อมูลอ้างอิง : ไขมอน การ์ดเนอร์ พินดา สิทธิสุนทร ก่อเกษมดา ชยานฤต ไม้ป่าภาคใต้เล่ม 2 - พิมพ์ครั้งที่ 1-กรุงเทพฯ :โครงการจัดพิมพ์คบไฟ. 2559. 792 หน้า

ภาพประกอบ : ภาพผล : <https://www.flickr.com/photos/adaduitokla/15430261207/in/photostream/>

ภาพใบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางบก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

ปอขน

Sterculia cordata Blume

MALVACEAE

ไม้ต้น ผลัดใบช่วงสั้น สูงได้ถึง 20 เมตร ลำต้นตรงแตกกิ่งเป็นวงรอบตามแนวราบ โคนมี พูพอนสั้น เปลือกสีน้ำตาลอมส้มถึงสีน้ำตาลเข้ม แตกเป็นชั้นเล็กๆ หรือเป็นเกล็ด เปลือกในสีน้ำตาลอมชมพูหรือ ใบ กว้าง 6-13 เซนติเมตร ยาว 12-24 เซนติเมตร ใบเดี่ยว ออกสลับเวียน แต่มักออกดกไปทางปลายกิ่ง รูปไข่ถึงรีแกมขอบขนาน หรือรูปไข่กลับ ปลายแหลมสั้นหรือปลายแหลมกว้าง โคนรูปหัวใจตื้น พบน้อยที่โคนกลมหรือแบน ยอดอ่อนมีขนสีส้มอ่อน แน่น ใบแก่เป็นสีเขียวสดเป็นมัน และเกลี้ยง โดยเฉพาะบนเส้นใบด้านบน ด้านล่างสีอ่อนกว่า มีขนนูนหนาแน่น เส้นใบ 3 เส้นข้าง เส้นข้างประมาณ 1/4 ของความยาวใบ เส้นใบข้าง 8-12 คู่ ตรง แล้วไปโค้งใกล้ขอบ ก้านใบยาว 3-7 เซนติเมตร เล็กเรียว พองเล็กน้อย แต่ไม่โค้งที่ปลาย มีขนสีน้ำตาลอมส้มแน่น กิ่งมีขนสีน้ำตาลอมแดงแน่นเมื่ออ่อน มีรอยแผลใบชัด ดอก ยาวประมาณ 0.5 เซนติเมตร สีชมพูออกดอกแดงหรือสีส้ม มีสีแดงเส้นตรงกลาง ออกเป็นช่อแตกแขนงห้อย ยาว 8-30 เซนติเมตร ใกล้เคียงกิ่งหรือใต้ก้านใบอ่อน ก้านดอก ยาว 3-4 เซนติเมตร ขนแน่น มีใบประดับแหลมแคบ กลีบเลี้ยงรูประฆังถึงกรวยต่ำ ปลายจัก 5 แฉก รูปสามเหลี่ยม กางออกหรือโค้งเล็กน้อย แฉกยาวน้อยกว่า 1/2 ของหลอดกลีบ ขนแน่นทั้งสองด้าน ดอกเพศผู้เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.5 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงยาว 3-5 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้สมบูรณ์ 8-12 อัน ดอกเพศเมียใหญ่กว่าดอกเพศผู้เล็กน้อย กลีบเลี้ยง ยาว 4-8 มิลลิเมตร เกสรเพศเมียและก้านเกสรเพศเมียมีขน ยอดเกสรเพศเมียจัก 3-5 พู ผล กว้าง 2-5 เซนติเมตร ยาว 5-12 เซนติเมตร ออกเป็นกลุ่ม ผล มี 2-3(5) ผลที่ปลายก้านช่อที่ห้อยลง รูปไข่กลับแกมขอบขนาน หรือคล้ายลูกแพร์ หนามัน มีขนสีน้ำตาลอมเหลือง เมล็ดมี 4-10 เมล็ด สีน้ำตาล กว้างประมาณ 5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 12 มิลลิเมตร พบทั่วไปในป่าเดิมและป่ารุ่นที่ต่ำ บางทีบนหินปูน ต้นกลามีใบใหญ่กว่ากว้างได้ถึง 20 เซนติเมตร ยาวได้ถึง 37 เซนติเมตร ก้านใบยาวกว่า ยาวได้ถึง 18 เซนติเมตร

ข้อมูลอ้างอิง : โสมอน การ์ดเนอร์ พินดา สิทธิสุนทร กองกานดา ชยามฤต, ไม้ป่าภาคใต้ - พิมพ์ครั้งที่ 1.- กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คปท. 2559. 792 หน้า.
ภาพประกอบ : www.flickr.com by Cerlin Ng

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

ปอใบเล็ก

Sterculia parviflora Roxb. ex G.Don

MALVACEAE

ไม้ต้น ผลัดใบระยะสั้น สูงได้ถึง 30 เมตร ลำต้นตรง บางที่มีพูพอนสั้น สูงได้ถึง 1 เมตร เปลือก สีน้ำตาลอมครีมถึงเทาหรือออกชมพู เรียบมีช่องอากาศนูนเมื่อต้นอ่อน แล้วเริ่มไม่เรียบและแตกเป็นแผ่นหยาบในต้นแก่ เปลือกในสีชมพูอ่อนถึงสีน้ำตาลอมแดงเข้ม ใบ กว้าง 5-12 เซนติเมตร ยาว 10-25 เซนติเมตร ใบเดี่ยว มักรูปขอบขนานแกมรี (พบน้อยที่เป็นรูปไข่แคบหรือไข่กลับ) ปลายแหลมหรือเรียวแหลมเล็กน้อย โคนรูปหัวใจตั้งยอดอ่อนมีขนสีน้ำตาลนูน ใบแก่มีขนกระจายแล้วเกลี้ยงทั้งสองด้าน เส้นใบ 3 เส้น ออกจากโคนใบคู่ข้างยาวได้ถึง 1/4 ของใบ เส้นใบข้าง 7-12 คู่ โค้งเป็นวงเชื่อมกันก่อนถึงขอบใบ นูนด้านล่าง ก้านใบยาว 2.5-10 เซนติเมตร ป่องที่ปลายทั้งสองด้าน มีขนกระจายเมื่ออ่อนแล้วเกลี้ยง กิ่งเล็กเรียว มีรอยแผลใบชัด มีขนเป็นขุยสีน้ำตาลแดงเมื่ออ่อนแล้วเกลี้ยง ดอก ยาว 0.8-1.2 เซนติเมตร สีเหลืองอ่อน โคนเป็นสีชมพูตอนแรก แล้วเป็นสีชมพูหรือแดงทั้งหมดด้านนอก ด้านในสีแดงเข้มตรงกลาง ออกเป็นช่อแคบยาว 8-20 เซนติเมตร แตกแขนงข้างสั้น ยาว 2-3 เซนติเมตร (ยาวประมาณ 1/3 ของแกนกลางช่อ) ออกหลายช่อใกล้ปลายกิ่งหรือใต้ก้านใบอ่อน ก้านดอกยาว 1-5 มิลลิเมตร มีขนเป็นขุยสีน้ำตาลแดง กลีบเลี้ยงรูปคนโท ตรงกลางคอดเล็กน้อยได้พกลีบ ปลายจักเป็นพู ยาวเท่ากับหลอดกลีบ โค้งเข้าและปลายชิดกัน มีขนด้านนอก ด้านในเกลี้ยง ดอกเพศผู้ยาวประมาณ 0.8 เซนติเมตร มีเกสรเพศผู้สมบูรณ์ 10 อัน ดอกเพศเมียมีเกสรเพศเมียอยู่ 5 อัน เกลี้ยง ก้านเกสรเพศเมียมี 1 อัน เกลี้ยง ยอดเกสรเพศเมีย จัก 5 พู ผล กว้าง 3-6 เซนติเมตร ยาว 7-12 เซนติเมตร เป็นกลุ่ม 4-5 ผล บนก้านช่อ ผลโค้งงอไปด้านหลัง รูปขอบขนานหรือรูปรีo ก้านผลใหญ่สั้น ปลายแหลมสั้น ยอดแคบเมื่ออ่อนสีเหลืองมีสีชมพูแต้ม สุกสีแดงสดหรือสีแดงอมส้ม เนื้อหนา มัน มีขนกำมะยี่ เมล็ดมี 3-4 เมล็ด กว้างประมาณ 1.2 เซนติเมตร ยาวประมาณ 1.5-2 เซนติเมตร ดำมัน พบทั่วไปในภาคใต้ ในที่โล่งในป่าดิบที่ต่ำ ออกดอกเมื่อทั้งใบหมดหรือแตกใบอ่อน

ข้อมูลอ้างอิง : ไซมอน การ์ดเนอร์ พันดา สิชอุบลพร กองกานดา ชยามฤต ไม้ป่าภาคใต้ - พิมพ์ครั้งที่ 1.-กรุงเทพฯ :โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2559. 792 หน้า
ภาพประกอบ : <http://www.dnp.go.th/botany/detail.aspx?wordname=Sci=Sterculia0parviflora0Roxb.0ex0G.0Don>

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

ปอขนุนใต้

Sterculia rubiginosa Zoll. ex Miq.

MALVACEAE

ภาพประกอบ : <https://tropical.theferns.info/image.php?id=Sterculia+rubiginosa>

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

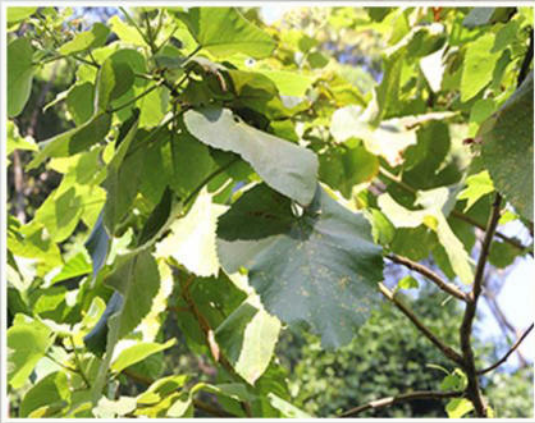
ปอดำ

Melochia umbellata (Houtt.) Stapf

MALVACEAE

ชื่อพื้นเมือง : เปอ,ฝ้ายผีใหญ่,สาดำ

ไม้ต้น เล็ก ทรงพุ่มสูงได้ถึง 5 เมตร เรือนยอดกลมแน่น ลำต้นสั้น เปลือก สีส้มเทาอ่อน มีรอยแผลใบ ติดทน เปลือกใบหนา สีส้มชมพู ใบ เดี่ยว กว้าง 8-22 เซนติเมตร ยาว 10-24 เซนติเมตร ออกเวียนสลับ รูปไข่กว้าง ถึง รูปหัวใจ ปลายทู่หรือค่อนข้างเรียวแหลม ขอบจักหยาบ ยอดอ่อนมีขนเส้นไหมสีเงิน ใบแก่สีเขียว มีขนนุ่มแน่น อย่างน้อยด้านล่าง เส้นใบ 3-5 เส้น ออกจากโคนใบ คู่ข้างแตกแขนงมาก เส้นใบ 4-6 คู่ ยาว ไปถึงขอบใบ เส้น ใบย่อยเป็นชั้นบันได ก้านยาว 7-18 เซนติเมตร เล็กเรียว มีขนละเอียด พูใบยาว 0.6-2 เซนติเมตร กลม คล้ายใบ เห็นชัดในยอดอ่อน ร่วงง่าย ดอก ยาว 0.8-1.3 เซนติเมตร สีชมพูอ่อน สมบูรณ์เพศ ออกเป็นช่อแตก แขนงตั้ง ทรงปิระมิด ยาว 10-30 เซนติเมตร ตามซอกใบและปลายกิ่ง ไม่มีใบประดับที่เป็นหนาม ก้านช่อดอก ยาว 2-15 เซนติเมตร มีขนนุ่ม แน่น ก้านดอกยาว 3-4 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยงจกครึ่งกลีบ เป็นพูแคบแหลม 5 พู มีขนทั้งสองด้าน กลีบเลี้ยง 5 กลีบ แยก กว้าง 1 มิลลิเมตร ยาว 5-6 มิลลิเมตร รูปขอบขนานถึงรูปช้อน โคน แคบ ร่วงเร็วหลังจากผสมเกสร เกสรเพศผู้มี 5 อัน โคนเชื่อมชิ้นมาครึ่งหนึ่ง และเชื่อมติดกับกลีบดอก ก้าน ชู่อับเรณู 5 อันสีขาว อับเรณูสีเหลืองสด รังไข่ 5 ช่อง รูปไข่ เป็นพูยาว 5 พู ไม่มีก้าน ก้านเกสรเพศเมียแยก 5 อัน ยอดเกสรเพศเมียแคบแหลม ผล ยาว 0.8-1.5 เซนติเมตร รูปไข่ มีร่องตามยาว 5 ร่อง ปลายมีก้านเกสรเพศเมีย อยู่ 5 อัน ติดแน่นแห้ง บางแข็งเมื่อแก่ แก่แตกออกเป็น 5 เสี่ยง แต่ละเสี่ยงมี 1 เมล็ด รูปสามเหลี่ยม มีปีก พบทั่วไปในป่ารุ่น ทั่วไปในภาคใต้

ข้อมูลอ้างอิง : การ์ดเนอร์, โฮมอนด์, ฟินคา, ลินฮูท, ก้องกานดา, ชยามฤต, ไม้ป่าภาคใต้ - พิมพ์ครั้งที่ 1.-กรุงเทพฯ :โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2559. 792 หน้า

ภาพประกอบ : ภาพใบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัฒนธรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพดอก/ผล : <http://www.dnp.go.th/botany/detail.aspx?wordname=Melochia0umbellata0Houtt.00Stapf>

ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัฒนธรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

ปอฝ้าย

Firmiana colorata (Roxb.) R.Br.

MALVACEAE

ไม้ต้น ไม่ผลัดใบ สูงได้ถึง 18 เมตร ลำต้นบิดเรื้อน ยอดแคบ ออกดอกเมื่อใบร่วงหมด เปลือกสีครีมอ่อนถึงเทาเงิน เรียบหรือแตกตื้น เปลือกในเลื่อมขาวถึงเหลืองอ่อน มีขี้ดสีน้ำตาล ใบ กว้าง 8-20 เซนติเมตร ยาว 8-30 เซนติเมตร ออกเวียนสลับ มักจกูปนิ้วมือ มี 3-5 พู โคนหูหรือรูปหัวใจ ขอบเรียบ เส้นใบ 5-7 เส้น ออกจากโคนใบ มักมีแต้มสีชมพู คล่องมักใกล้ขอบใบ เส้นใบข้าง 3-7 คู่ ฐานขั้วด้านล่าง ใบอ่อนมีขนรูปดาว หนาแน่น ใบแก่ เกือบเรียบ มีขนกระจายบนเส้นใบหลักด้านล่าง ก้านใบยาว 6-18 เซนติเมตร เล็กเรียว ปลายไม่บวมทั้งสองด้าน มักมีแต้มสีแดง มีขนเมื่ออ่อน แล้วเกลี้ยง ดอก ยาว 1.5-2.5 เซนติเมตร สีแดงอมส้มสด ดอกแยกเพศดอกเพศผู้และเพศเมียอยู่ร่วมต้น (ดอกเพศผู้บานก่อน) ช่อดอกแบบช่อกระจุกหรือ แยกแขนงยาว 5-18 เซนติเมตร ออกแน่นที่ตามปลายกิ่งกลีบเลี้ยงรูปทรงกระบอก (ไม่กว้างไปยังปลาย) ปลายจัก 5 พู สามเหลี่ยมสั้น ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร หลอดดอกยาวประมาณ 3 เท่า ของกลีบ มีขนหยิก สีน้ำตาลอมส้ม ด้านนอก ขนกระจายด้านใน ไม่มีกลีบดอก เกสรเพศผู้มี 10-15 อัน ล้อมรอบเกสรเพศเมียมี 5 อัน อยู่บนปลายก้านชูรวมเล็กเรียว ยื่นโผล่หลอดกลีบเลี้ยง ดอกเพศผู้มีรังไข่เล็ก เกสรเพศผู้หุ้มมิด ดอกเพศเมียใหญ่กว่า และรังไข่โตขึ้น เกสรเพศผู้ที่เป็นหมันเห็นชัด ผล ยาว 6-10 เซนติเมตร เป็นช่อห้อยมี 3-5 ผล อยู่บนก้านช่อผลที่มีกลีบเลี้ยงติดทน ฝักรอยต่อก้านดอก แต่ละผลมีเส้นสีชมพูจำนวนมากรูปคล้ายเรือ บางคล้ายกระดาด มีเมล็ดสีน้ำตาลอ่อน 1-2 เมล็ด ติดที่ขอบ พบในป่าผลัดใบบนยอดเขาหินปูน

ข้อมูลอ้างอิง : โสมณ การ์ดเนอร์ พันธุศาสตร์ กองกานดา ขยายฤกษ์ ไม้ป่าภาคใต้ พิมพ์ครั้งที่ 1.- กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คปท. 2559, 792 หน้า
ภาพประกอบ : [http://www.dnp.go.th/botany/detail.aspx?wordname=Firmiana0colorata0\(Roxb.0R.Br.](http://www.dnp.go.th/botany/detail.aspx?wordname=Firmiana0colorata0(Roxb.0R.Br.)

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

Hibiscus macrophyllus Roxb. ex Hornem.

MALVACEAE

ไม้ต้น ไม้ผลัดใบสูงถึง 15 เมตร เรือนพุ่มโปร่ง เปลือกต้นบาง สีครีมอ่อน ผิวเรียบหรือมีรอยแตกตื้นๆ และมีรูอากาศขนาดใหญ่ เปลือกชั้นในสีน้ำตาลอมชมพู เป็นเยื่อใยแน่น ใบเกือบกลมรูปหัวใจ ขอบใบเรียบหรือมีหยักตื้นๆ ใบอ่อนมีขนรูปดาวหนาแน่น ใบแก่ขนน้อยลง เส้นใบ 7-9 เส้น จากฐาน มีต่อมยาวๆ (3-20 มิลลิเมตร) ที่ส่วนบน ก้านใบ 10-26 เซนติเมตร หูใบใหญ่หลุดร่วงง่าย 6-12 เซนติเมตร มีขนสีเหลืองยาวและเหนียว กิ่งก้านอ้วนสั้น มีรอยแผลของหูใบ ดอกขนาด 5-7.5 เซนติเมตร สีเหลืองสดมีแต้มสีม่วงตรงกลาง เปลี่ยนเป็นสีแดงเมื่อดอกแก่ กลีบเลี้ยง 2-2.5 เซนติเมตร มีหนามเล็กๆ ด้านนอก ด้านในมีขนแต่ไม่มีต่อม ที่ฐานมีริ้วประดับ 10-12 อัน กลีบดอกบิดคล้ายกรวย หลอดเกสรเพศผู้ยาว 4 เซนติเมตร มีอับเรณูติดอยู่ตามความยาว ปลายก้านเกสรเพศเมีย แยก 5 ปุ่ม ผลขนาด 2.5-3.5 เซนติเมตร รูปไข่มีกลีบเลี้ยง และริ้วประดับที่ฐานมีขนแข็ง ยาว สีทอง ปกคลุมด้านนอก ผลแตกได้ 10 พู เมล็ดมากรูปรางคล้ายไต มีขนปกคลุม พบที่ป่าดิบเขาสูงจากระดับน้ำทะเล 1,400 เมตร

ข้อมูลอ้างอิง : http://biodiversity.forest.go.th/index.php?option=com_dofplant&id=537&view=showone&Itemid=59

ภาพประกอบ : ภาพใบ : <https://www.flickr.com/photos/adaduitokla/8540481445/in/photostream/>

ภาพดอก : [http://www.dnp.go.th/botany/detail.aspx?wordnamesci=Talipariti0macrophyllum0\(Roxb.0ex0Hornem.0\)0Fryxell](http://www.dnp.go.th/botany/detail.aspx?wordnamesci=Talipariti0macrophyllum0(Roxb.0ex0Hornem.0)0Fryxell)

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

